

آیا ورود زنان به بازار کار موجب بیکاری مردان می شود؟

زنان دغدغه اشتغال مردان

تکمیل ایران

فاطمه صفری از زنان نیمی از جامعه را تشکیل می دهند و در پیشبرد و رسیدن به اهداف نقش موثری را ایفا می کنند. شاید برای همین است که نقش زنان در جامعه و فعالیت های اقتصادی به موضوعی غیر قابل انکار مبدل شده است. اما همه نگاه ها به این موضوع یک شکل نیستند، چراکه بیکاری جوانان را در حضور زنان ریشه یابی می کنند و نظر بر آن دارند که حضور مستمر زنان در جامعه موجب بیکاری مردان شده است. اما معصومه ابتکار، معاون امور زنان و خانواده رئیس جمهوری هفته گذشته به صراحت گفت: «اشتغال زنان باعث بیکاری مردان نمی شود، زیرا رسمیت شناخته است.» در این پرونده به بررسی این موضوع پرداختیم که آیا ورود زنان به بازار کار موجب بیکاری مردان می شود؟!

اگر چه در گذشته با وجود محدودیت هایی که برای زنان وجود داشت و موجب شده بود بیشترین گرایش شغلی به سمت سوی سازمان های آموزشی باشد، اما با وجود شرایط حاکم بر جامعه شاهد حضور همه جانبه زنان در مشاغل مختلف حتی با حقوقی کمتر از مردان هستیم. البته این نگاه جنسیتی به همین جا ختم نمی شود و معمولاً زنان برای اشتغال با عدیدهای از مشکلات دست و پنجه نرم می کنند، چراکه مسائلی چون وضع تأهل، تعداد فرزندان و غیره زمان حضور آنها در جامعه دخیل است. بسیاری از کارشناسان امر وجود تبعیض در بازار کار را موجب کاهش کارایی نیروی فعال و ایجاد محدودیت اشتغال با عدم گرایش به ازدواج، بالا رفتن آسیب های اجتماعی و فقر را می توان در نظر داشت.

اما اگر بخواهیم از دیگر معایب ورود زنان به بازار کاری که موجب بیکاری مردان می شود را بر شمریم، قانع بودن به دستمزدهای پایین است. این در حالی است که مردان با توجه به شرایط موجود اقتصادی و اجتماعی نمی توانند پذیرای دستمزدهای پایین باشند. البته می توان هجوم زنان به بازار کار را به علت افزایش تقاضا و کاهش ارزش کار دانست که منفعت کارفرمایان

و این امر موجب می شود بر تعداد مردان بیکار افزوده می شود که پیامدهای متعددی را به دنبال دارد. به عنوان مثال؛ عدم گرایش به ازدواج، بالا رفتن آسیب های اجتماعی و فقر را می توان در نظر داشت. اما اگر بخواهیم از دیگر معایب ورود زنان به بازار کاری که موجب بیکاری مردان می شود را بر شمریم، قانع بودن به دستمزدهای پایین است. این در حالی است که مردان با توجه به شرایط موجود اقتصادی و اجتماعی نمی توانند پذیرای دستمزدهای پایین باشند. البته می توان هجوم زنان به بازار کار را به علت افزایش تقاضا و کاهش ارزش کار دانست که منفعت کارفرمایان

پیشینه

نگاهی به حضور زنان در بازار کار

زنان از دیرباز تاکنون در عرصه های اقتصادی فعالیت داشته اند. اما نه به شکل کنونی، بلکه با کار در خانه و فروش محصولات تولیدی دستی در بازار کار داشتند. اما آن گونه که به نظر می رسد نخستین حضور رسمی زنان در بازار کار مربوط به دوران قاجار می شود. البته از سال ۱۳۱۹ با افزایش تعداد زنان تحصیل کرده بر تعداد زنان شاغل نیز افزوده شد. اما با وجود توجه و تأکید ظاهری رژیم پهلوی بر حضور گسترده زنان در جامعه، رضا خان و فرزندش هیچ گاه نظر خوشی درباره زنان نداشتند. اما آنچه آمار و ارقام نشان می دهد در سال های ۱۳۳۵، ۱۳۴۵ و ۱۳۵۵ به ترتیب ۱۳/۲۶، ۱۳/۷۷ و ۱۳/۷۷ درصد از کل شاغلان را زنان تشکیل داده اند. البته آنچه به نظر می رسد عدم رشد این آمار و ارقام در سال های پس از انقلاب است. اما باید در نظر داشت که بازار کار برای زنان پس از انقلاب با فرآورد های بسیاری همراه بوده است. البته این عدم افزایش به معنای عدم تغییر در ساختار شاغلان زن ایرانی نیست، در پیش از انقلاب اکثر زنان شاغل دارای تحصیلات عالی و دانشگاهی نبودند. اما بعد از انقلاب این گروه جای خود را به زنان تحصیل کرده و خیره سپردند. افزایش حضور زنان در دوره های آموزشی سبب شد سهم زنان تحصیل کرده از کل جمعیت زنان شاغل نیز تغییر کند و از ۴/۷ درصد پیش از انقلاب به ۱/۵ درصد در سال ۶۵

رفعی بیضی علیه دختران و زنان است. پس از انقلاب رسید. از اواخر دهه ۶۰ ورود زنان به بازار کار رونق بیشتری پیدا کرد، چرا که آن زمان نبودن بیشتر از چهاره پاره خود پرده برداشتند و بیشتر از گذشته به بازار کار ورود پیدا کردند. همین امر موجب شد نقش زنان در جامعه به صورت چشمگیری نمایان شود. یکی از دلایل این امر رشد و پیشرفت صنعت و گسترش شهرنشینی در ایران بود، چرا که در آن زمان دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیرانتفاعی در کشور رشد چشمگیری داشتند که با هدف تربیت نیروی متخصص جهت جذب در نیروی کار راننداری شده بودند. البته در کنار آن با اجباری شدن آموزش برای همه کودکان بالای هفت سال و تقویت مدارس در مقاطع مختلف، از نظر محتوایی و گستره اجتماعی رونق آموزش عالی را برای زنان پی داشت. «آمارهای مربوط به نرخ ثبت نام در مقاطع مختلف تحصیلی (به استثنای ثبت نام دوره ابتدایی) نشان می دهد از سال های ۱۳۷۰ به بعد، حرکت رو به رشدی جهت کسب مدارج بالای تحصیلی در زنان جامعه آغاز شده و کاهش فاصله قابلیت های علمی زنان و مردان نشانگر شرایط فرهنگی مناسب برای رفع تبعیض علیه دختران و زنان است.

تجربه دیگران

اشتغال و خوداشتغالی زنان در دیگر کشورها

سهیم می کند. به عنوان مثال قوانین نروژ به صورتی است که باید حداقل ۴۰ درصد اعضای هیأت مدیره شرکت ها زنان باشند.

مجارستان

جالب است بدینم زن مجارستان ۴۳ درصد از افرادی هستند که تحصیلات تکمیلی مدیریتی را در این کشور با موفقیت به پایان می رسانند و جالب تر این که ۴۰ درصد از بست های مدیریتی در این کشور به سهم زنان اختصاص داده شده است.

زنان کانادایی پیشرو در خوداشتغالی

جالب است بدینم کانادا از جمله کشورهایی است که زنان در اقتصاد آن نقش موثری از خود نشان دادند و دیرباز تاکنون به عنوان پیشروترین زنان در عرصه اقتصاد دهه های اخیر از اعتماد بنفیس مضاعفی برخوردار شدند. گویی با کسب کارهای هر چند کوچک کشور را در تملک یک مدیریت خود در آورند. البته باید در نظر داشت دولت این کشور با هدف تشویق فرهنگ کار آفرینی جایزه نوآوری زنان کانادا را برای زنان کار آفرین در نظر گرفته و مراکز تحقیقاتی را برای شناسایی نیازهای این زنان و تأمین این نیازها تأسیس می کند. یکی از اهداف فعالیت اقتصادی زنان، صادرات و خدمات کالاست. به همین جهت دولت کانادا برای تحقق این هدف همواره در تلاش بوده است. البته باید در نظر داشت زنان کار آفرین تعدادی بسیار عمیق به جامعه محلی خود دارند به ویژه در زمینه استخدام نیرو، آنها خود را در مرکز شرکت و کسب و کار می دانند و گروه های کاری را در حاشیه می بینند. زنان یاد شده به زندگی خصوصی و خانوادگی خود توجهی قابل ملاحظه دارند، به همین دلیل حمایت از آنها هنگامی که دارای فرزند می شوند، بسیار ضروری است. زنان کار آفرین در کانادا نسبت به مردان دیدگاه بلندمدت تری دارند، در نتیجه سوددهی کسب و کار آنها در سال های اولیه پایین، اما در سال های بعد بسیار چشمگیر است.

دسترسی به فرصت های شغلی برابر از موزعانی است که همواره مورد مناقشه قرار گرفته است، چرا که معمولاً زنان در عرصه های اقتصادی به جایگاهی برابر با مردان دست پیدا نکرده اند، شاید برای همین است که به خوداشتغالی روی آورده اند. البته این توصیف برای تمامی کشورها نیست، زیرا کشورهای پیشرو نیز در این زمینه وجود دارد که به آنها اشاره خواهیم کرد.

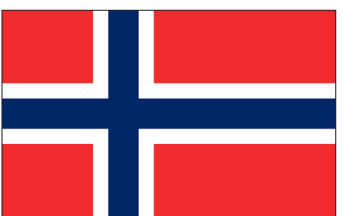
سوئد

سوئد را می توان به عنوان کشوری دانست که در زمره کمترین شکاف های جنسیتی قرار دارد، چرا که بانگهی به مجلس سوئد متوجه می شویم نزدیک به نیمی از آن را زنان تشکیل داده اند.

فنلاند

فنلاند نیز در زمره کشورهای قرار دارد که توانسته بیشترین سهم را در آموزش عالی و نیروی مشارکت در کار به زنان اختصاص دهد؛ ۸۳ درصد از زنان حتی مدرن به صورت تمام وقت کار می کنند و به دلیل اتخاذ تصمیمات ریشه ای در این زمینه، به عنوان مثال وجود مهد کودک های دولتی و تغذیه رایگان در مدارس امکان کار کردن زنان در خارج از منزل بسیار بالا رفته است.

نروژ

از دیگر کشورهایی است که کمتر شکاف جنسی را در آن شاهدیم و زنان توانسته اند سهم بسزایی را به خود اختصاص دهند. البته باید در نظر داشت قوانینی در این زمینه وضع شده که زنان را در مشارکتها

مشارکت زنان در عرصه های اقتصادی است، چرا که از این طریق بر اهمیت و اعتبار کشور افزوده می شود. شاید برای همین است که برای تسریع بخشیدن به این مهم که یکی از مقوله های عدالت اجتماعی به شمار می رود، در جامعه کنونی از ورود زنان به عرصه های اقتصادی ممانعت نمی شود، به همین جهت زنان را می توان به عنوان عاملی موثر در توسعه اقتصادی دانست. با این وجود آیا زنان همچنان به عنوان عاملی که بر تعداد مردان بیکار می افزاید، شناخته می شوند یا آن که دو مقوله جدا از هم هستند. بر ملامت تر شدن این موضوع با کارشناسان امر گفت و گو کرده ایم که در ادامه می خوانید.

و آسیب پذیری بیشتر کارگران را به دنبال دارد، زیرا در جامعه ای زندگی می کنیم که مردان باید تأمین معاش خانواده شان را در دست بگیرند. اما با روی آوردن زنان به چنین سمت و سوی برای اشتغال پیامدهای ناشی از بیکاری مردان بیش از کشورهای است که زنان هم در تأمین هزینه های زندگی سهیم اند، شاید برای همین است که برخی از کارشناسان امر بر این باور تکیه زده اند که توسعه اشتغال زنان به آسیب پذیری بیشتر مردان سربست خانوار منجر می شود.

همچنین نباید از یاد برد که یکی از مهمترین معیارها توسعه یافتگی یک کشور، میزان

نگاه کارشناس

اشتغال زنان در جامعه منافاتی با اشتغال مردان ندارد

برای زنان داریم که نه تنها باعث جلوگیری از افسردگی در بین زنان می شود، بلکه می تواند به عنوان کمک خرج خانواده نیز موثر واقع شود.»

این عضو کمیسیون اجتماعی حضور زنان در عرصه های اقتصادی را باعث رشد و شکوفایی جامعه دانست و در این زمینه توضیح داد: «این امر می تواند موجب رشد و شکوفایی در اقتصاد شود، به همین جهت دولت باید بستری در این راستا فراهم کند تا بانوان بتوانند در عرصه اقتصادی فعالیت کنند.»

لطیفی در خاتمه با اشاره به این که زنان نه تنها جای مردان را در بازار کار نگرفته اند، بلکه می توانند در شغل های منفک شده ای نقشی نقش کنند، توضیح داد: «زنان نیمی از جامعه را تشکیل می دهند، به همین جهت نمی توان ادعان داشت که حضور زنان در بازار کار موجب بیکاری مردان شده است، چرا که این جامعه آماری نیز به شغل نیاز دارد. اما بهتر است برای بانوان در حوزه های اجتماعی بستر سازی لازم صورت بگیرد و مشاغل سخت و زیان آور به دست مردان سپرده شود، چرا که بانوان در خانه های مسئولیت هایی را بر عهده دارند که با وجود شرایط سخت نمی توانند در خانه و خانواده به درستی ایفای نقش کنند، از این طریق می توان تعادل و توازن را در جامعه کنونی به دست آورد.»

حسن لطیفی، عضو کمیسیون اجتماعی | چند سالی است حضور زنان در بازار کار را دلیلی بر بیکاری مردان می دانند، البته نظرات متفاوتی پیرامون این موضوع وجود دارد و عده ای بر این باورند که این دو، مولفه های متفاوتی از یکدیگرند. اما حسن لطیفی، نماینده مجلس و عضو کمیسیون اجتماعی در این زمینه بر این باور است: «در جامعه ما زنان از دیرباز در عرصه های مختلف به مشغول به کار بودند، اما شغل های شان به عنوان اشتغال رسمی نبود و اشتغال غیر رسمی می شد.»

این نماینده مجلس با اشاره به این که شغل های خانگی زنان را مشغول و از افسردگی به دور کرده بود، در این زمینه توضیح داد: «در گذشته بانوان کار در خانه داشتند و پیشه هایی چون خیاطی، قلاب بافی، بافندگی و از این دست موارد را برای درآمد می گرفتند. اما حسن لطیفی در این زمینه ادامه داد: «با گذشت زمان مشاغل خانگی کم رنگ و سپس از بین رفت که این امر باعث افسردگی زنان در خانه می شد، برای همین است که اکنون نیاز به شغل های جدیدی

نگاه موافق

فرصت های شغلی محدود است

تربیت فرزندان، همسر داری و خانه داری را باید به عنوان شغل پذیرفت و حتی برای بانوان خانهدار بیمه و مزایای دیگری را که سایر شغل ها دارند، اختصاص داد.»

این نماینده مجلس ضمن ابراز تأسف پیرامون ورود زنان به اشتغالی که در شأن منزلت شان نیست، گفت: «در حال حاضر شغل هایی مناسب شأن و منزلت زنان نیستند، اما بسیاری از زنان در این مشاغل مشغول به کار هستند. این موضوع به نفعی برای جامعه است، زیرا اهداف بسیاری از کارفرمایان نه تنها پایین آوردن شأن و منزلت زنان است، بلکه بدون بیمه کردن و با حقوق های کم نگاهی چون بهره کشی دارند.»

این نماینده مجلس با اشاره به این که خانه داری نیز باید جزو مشاغل به شمار آید، در این زمینه توضیح داد: «ورود زنان به بازار کار به خصوص در کلان شهرها موجب شده بسیاری وظیفه اصلی خود را فراموش کنند، به همین جهت ما با معضل پیری جمعیت روبرو هستیم و اگر این رویه ادامه پیدا کند، امری خوشایند نیست.»

دلیگانی با اشاره به این که جامعه کنونی نیازمند آن است که خانه داری جزو مشاغل محسوب شود، در این زمینه توضیح داد:

این نماینده مجلس با اشاره به این که خانه داری نیز باید جزو مشاغل به شمار آید، در این زمینه توضیح داد: «ورود زنان به بازار کار به خصوص در کلان شهرها موجب شده بسیاری وظیفه اصلی خود را فراموش کنند، به همین جهت ما با معضل پیری جمعیت روبرو هستیم و اگر این رویه ادامه پیدا کند، امری خوشایند نیست.»

نگاه مخالف

توانمندی زنان غیر قابل انکار است

متعلق به بانوان است، طبیعتاً بانوان در این حوزه توانمندی و انگیزه بیشتری نسبت به مردان داشتند که توانستند سهم بیشتری را به خود اختصاص دهند. رویه به دست او مشاغل مختلف نیز به همین منوال است، کسانی که توانمندی بیشتری دارند به بازار کار ورود پیدا می کنند. این امر نیز موجب رقابت بین زنان و مردان می شود و بنا به شایستگی انتخاب می شوند.»

این نماینده مجلس با اشاره به نقش مادی و همسری زنان یادآور شد: «من قابل به این هستم که زنان با وجود وظایف دیگری چون مادری و همسر داری باید در عرصه های دیگری نیز حضور پیدا کنند، زیرا توانمندی خاصی در مدیریت بین بانوان وجود دارد که نباید تمام وقت خود را صرف خانه و خانه داری کنند باید در عرصه های اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی حضور پیدا کرده و ایفای نقش کنند.»

است، بنابراین می توان از این مقوله نتیجه گرفت زنانی که جای آقایان مشغول به کار شده اند از توانمندی و کار آمدی بیشتری برخوردار بودند.»

این عضو کمیسیون اقتصادی با اشاره به این که پذیرفتن دانشجویان زن در درصد بالاتری نسبت به مردان دارند، یادآور شد: «با نگاهی به پذیرفتن دانشجویان متوجه می شویم تعداد زیادی از پذیرفتگان آن که با حضور زنی بگویند در حق ما اجحاف شده نمی شود.»

در جامعه ای مبنای انتخاب افراد در عرصه های مختلف شایسته سالاری است تا بتوان در آن جامعه در عرصه های مختلف به خوبی ایفای نقش کرد. حسینی شاهرودی در ادامه گفت: «مردان باید با توجه به توانمندی های شان شغل خود را انتخاب کنند، نه آن که با حضور زنی بگویند در حق ما اجحاف شده

منابع دیگر

منابع دیگر

روزنامه «شهرت» برای دستیابی راحت تر و سریع تر مخاطبان و علاقه مندان به مطالعه در رابطه با این که آیا اشتغال زنان موجب بیکاری مردان شده است؟ اقدام به تهیه منابع دیگر کرده است. به همین جهت اگر به این موضوع علاقه مند و مایل هستید مطالب بیشتری در این زمینه بخوانید، می توانید به آدرس هایی که در زیر آمده است، مراجعه کنید.

<https://www.mehrnews.com/news/4164311>

خبرگزاری مهر

<https://www.mehrnews.com/news/4212031>

خبرگزاری مهر

<http://donya-e-eqtesad.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D9%88%DB%8C%DA%98%D9%87-%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-63/3279112>

روزنامه ندیای اقتصاد

<http://donya-e-eqtesad.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D9%88%DB%8C%DA%98%D9%87-%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-63/3308401>

دنیای اقتصاد

<http://www.asriran.com/fa/news/288147>

عصر ایران